

Suriye'de dış güçlere ait noktaların haritası 2022 ortası

Hazırlayan: Enes Şevah , Beşir Nasrullah,
Obada Alabdallah , Vael Olvan

Analiz Haritaları

Temmuz 2022

Jusoor Araştırma Merkezi, bilgi yönetimi alanı ile siyasi, ekonomik ve sosyal çalışma ve araştırmaların hazırlanmasında uzmanlaşmış, bağımsız bir araştırma ve düşünce kuruluşudur. Merkez ayrıca veri, fikir ve tavsiyeler yoluyla hedeflere ve stratejilere profesyonel, gerçekçi ve doğru bir şekilde ulaşılmasına yardımcı olmak amacıyla Suriye ile ilgili devlet, toplum ve kalkınma sektörünün tüm kademelerinde yerel, bölgesel ve uluslararası düzeylerde etki ve görüş sahibi makamlar, karar vericiler ve yetkililer arasında karşılıklı etki oluşurmaya yönelik faaliyetler, etkinlikler ve eğitimlerle ilgilenmektedir.

Giriş

2022’nin ortalarına kadar, Suriye’deki yabancı güçlere ait askeri noktaların sayısı 753’e ulaştı. Bu rakam, yabancı askeri güçlerin Nisan 2013’te Suriye’ye girmesinden sonra görülen en yüksek rakam olmasının yanı sıra Suriye’nin modern tarihindeki en yüksek rakam. Bu durum, Suriye dosyasındaki dış güçlerin etki hacmindeki sürekli artışa karşılık yerel güçlerin etkisinin azaldığını gösteriyor.

Yabancı güçler arasında Suriye rejimini destekleyen İran ve Rusya, muhalefeti destekleyen Türkiye, DAESH’e karşı Suriye Demokratik Güçlerini (SDG) destekleyen ABD liderliğindeki Uluslararası Koalisyon yer alıyor. Ayrıca sahada askeri olmamasına rağmen İsrail, hava saldırılarıyla Suriye’ye müdahale ediyor.

Jusoor Araştırma Merkezi, veri analiz platformu İnformagene ile iş birliği içinde, Suriye’deki kontrol ve etki haritasının yeni sürümünü yayınlıyor. Bu sürümle 2022’nin başlarında yayınlanan harita, geçmiş dönemde meydana gelen değişimlere göre güncellendi.

Suriye’deki yabancı güçler haritasının yeni sürümünde, Türk kuvvetleri ve Uluslararası Koalisyon güçleri dışındaki tüm yabancı güçlerin askeri üs ve nokta sayılarında artış olduğu görülüyor. Uluslararası Koalisyon ve Türkiye, askeri noktalarının sayısını korudu. Buna karşılık Rusya, varlığını nispi olarak arttırdı. İran ise 2022’nin ilk yarısında nokta sayısı ve yayılma alanındaki en büyük artışı gerçekleştirdi.

2022’nin ilk yarısına kadar Suriye’deki yabancı askeri, güvenlik ve harekât üslerinin sayısı 160’a; askeri, güvenlik, lojistik ve gözlem noktalarının sayısı ise 593’e ulaştı.

Suriye’de yabancı güçlere ait noktalar, 176 askeri nokta ile en çok Halep’te bulunuyor. Halep’i 100 nokta ile Şam ve kırsalı izliyor. Ardından 86 nokta ile İdlib, 74 nokta ile Deyrizor geliyor. Humus’ta 66, Hama’da 52, Haseke’de 41, Rakka’da 32, Der’a’da 31, Kuneytira’da 23, Süveyda’da 21, Şam’da 10 ve Tartus’ta 3 nokta bulunuyor.

Metodoloji:

Suriye’deki yabancı askeri varlığın tüm noktalarını sayma ve sınıflandırma süreci, askeri ve güvenlik noktalarının ve üslerinin çoğunun gizli olmasından dolayı çok zor ve karmaşıktır. Ayrıca bu noktalardan bazıları, sürekli olarak hareket etmektedir.

Bu nedenle, etkileşimli belgelendirme (dokümantasyon) ve sunum yöntemi benimsenmiştir. Bunun için veri tabanında sürekli güncellemeler yapılmaktadır. Ayrıca ekte sunulan etkileşimli raporlar yayınlanmaktadır. Askeri noktaların sayımı süreci, sabit ve istikrarlı askeri, güvenlik ve lojistik noktalarla sınırlandırılmıştır. Yani bazı kuvvetlerin askeri harekât sırasında kullandıkları mobil noktalar, bariyerler ve kontrol noktaları buna dahil edilmemiştir. Özellikle de İranlı milisler, bu tür noktaları kontrol ve hareket operasyonlarında büyük ölçüde kullanmaktadır.

Suriye’deki yabancı güçlere ait askeri noktalar, silahlanmanın büyüklüğüne ve coğrafi alanına göre noktalara ve üslere bölündü. Bu bölümlendirme, zorunlu olarak resmi uluslararası standartlarla uyumlu veya orantılı değildir.

Buna göre, Suriye’de bulunan çeşitli yabancı güçlere ait askeri noktalar operasyonel üsler, askeri üsler, güvenlik üsleri, askeri noktalar, lojistik noktalar ve gözlem noktaları olmak üzere 6 sınıfa ayrıldı.

Askeri üsler gerek savunma gerekse taarruz görevleri için askeri ve operasyonel teçhizatla donatılmış olup, gerektiğinde lojistik destek için özel askeri birliklere sahiptir. Ancak askeri üs silah sayısı ve türü açısından küçük olduğunda, bu çalışmada askeri nokta olarak anılmıştır.

Operasyon üssü, farklı askeri kuvvet türleri arasında koordinasyon görevleri de dahil olmak üzere taktik ve lojistik destek sağlayan, askeri operasyonları kuvvetler ve silahlanma düzeyinde yöneten ve planlayan bir komuta merkezi ile donatılmış askeri üslerdir.

Güvenlik üssü, kendisine verilen görevlerin niteliği ile ilgili olarak güvenlik desteği düzeyinde belirli görevleri yerine getiren askeri üs olup, tek başına veya bölgede bulunan askeri nokta veya üslerin desteği ile görev yapabilmektedir.

Güvenlik noktaları ise genellikle özel bir nitelik taşırlar. Bu noktalar baskınlar, tutuklamalar ve soruşturmalar gibi belirli görevler üstlenirler. Ayrıca petrol ve gaz sahaları, petrol ve doğalgaz hatları gibi stratejik yerleri ve önemli kişileri koruma görevlerini yerine getirirler. Bu amaçla kontrol ve koruma noktaları ağı oluştururlar.

Lojistik nokta askeri nitelikte kabul edilmekle birlikte genellikle savaş dışı destek sağlamaktan sorumludur. Bu noktalar farklı ihtiyaç ve malzemeleri farklı noktalar ve üslere sağlamaktadırlar. Bu noktalarda askeri eğitim veya üretimle ilgili destek sağlamanın yanı sıra askeri teçhizat için bakım ve onarım hizmetleri, silah ve mühimmat depoları bulunur.

Tıbbi noktalar sağlık ekipleri, ambulanslar ve tıbbi müdahalenin olduğu yerlerdir. Genellikle çatışma olasılığının yüksek olduğu hatlara yakındır. Kontrol noktaları temas hatlarına yakın veya ikmal ve ulaşım yolları boyunca yayılmış gelişmiş keşif merkezleri olarak değerlendirilen yerlerdir. Bu noktalar çeşitli askeri ve güvenlik bilgilerinin toplanması ve takibi için çalışırlar. Bazı durumlarda bu noktalar ihlalleri takip etmekte, kaydetmekte ve uygun yerlere bildirmektedir. Bu noktalar bağımsız veya askeri üslere ve noktalara bağlı olabilir.

Güvenlik ve askeri noktalar, düzenli ordu kapsamında yer alsa, bu kriterlere ve tanımlara göre kolayca sınıflandırılabilir. Ancak büyük oranda iç içe girme hali, özellikle de devlet dışı örgütlerin varlığında büyük askeri üsler dahil olmak üzere bütün askeri ve güvenlik varlığı için “nokta” terimi kullanılmıştır.

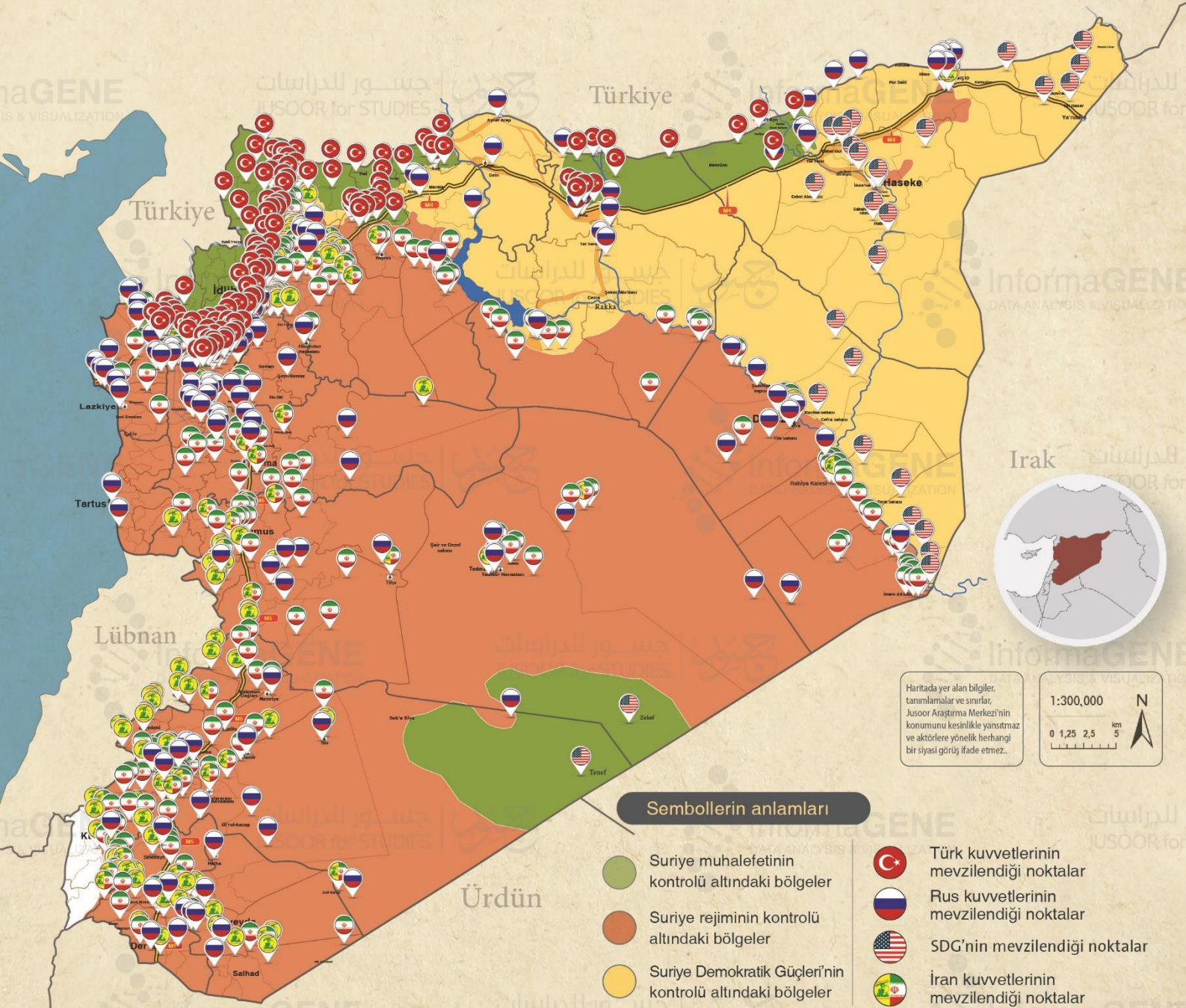
Bu harita, yabancı güçlerin her yönüyle yetki, komuta ve finansmana sahip olduğu noktaları ifade etmektedir. Bu nedenle bu harita, çeşitli yerel güçlerin noktaları ve üsleri ile sivil yönetim kurumları içinde bulunan uzman, teknisyen veya askeri personeli içermemektedir. Ayrıca askeri, güvenlik veya lojistik noktasından daha küçük olan yerleri kapsamamaktadır. Bu nedenle güvenlik kontrol noktaları, transit devriyeler, eskort ve koruma görevi yerine getiren güçler haritada yer almamaktadır.

Çalışma aynı zamanda İran’ın Suriye’deki varlığını tek bir haritada göstermektedir. Çalışmada Kudüs Gücü tarafından yönetilen çok uluslu bir güç olan İran Devrim Muhafızları ile İran’ın bölgedeki ve Suriye’deki projesinden siyasi ve ekonomik olarak nispeten bağımsız Lübnan merkezli Hizbullah’a kadar İran’a bağlı güçler detaylı olarak gösterilmiştir.

Bu haritada yabancı güçlere bağlı yerel güçler yer almamaktadır. Örneğin İran’la tam bir ittifak içinde hareket eden ve içinde çok sayıda İranlı güçlerin yer aldığı rejim ordusuna bağlı Dördüncü Tümen, İran’ın Suriye’deki noktaları haritasında yer almamaktadır. Çünkü tümen komuta ve yönetim açısından bağımsızdır. Buna karşılık el-Bakır Tugayı gibi dış güçler tarafından kurulan ve örgütsel ve finansal olarak yönetilen yerel gruplar, dış güçlere bağlı olarak sınıflandırılmıştır.

Suriyede dış güçlere ait noktaların haritası

2022 ortası

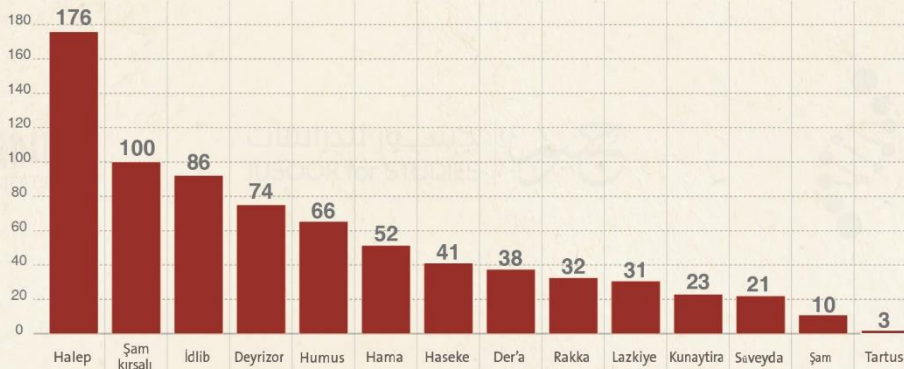

Sembollerin anlamları

- Suriye muhalefetinin kontrolü altındaki bölgeler
- Suriye rejiminin kontrolü altındaki bölgeler
- Suriye Demokratik Güçleri'nin kontrolü altındaki bölgeler

- Türk kuvvetlerinin mevzilendiği noktalar
- Rus kuvvetlerinin mevzilendiği noktalar
- SDG'nin mevzilendiği noktalar
- İran kuvvetlerinin mevzilendiği noktalar

Suriye'de dış güçlere ait noktaların dağılımı

Suriye'de dış güçlere ait noktaların sayısı

753

Noktalar

1. Uluslararası Koalisyon:

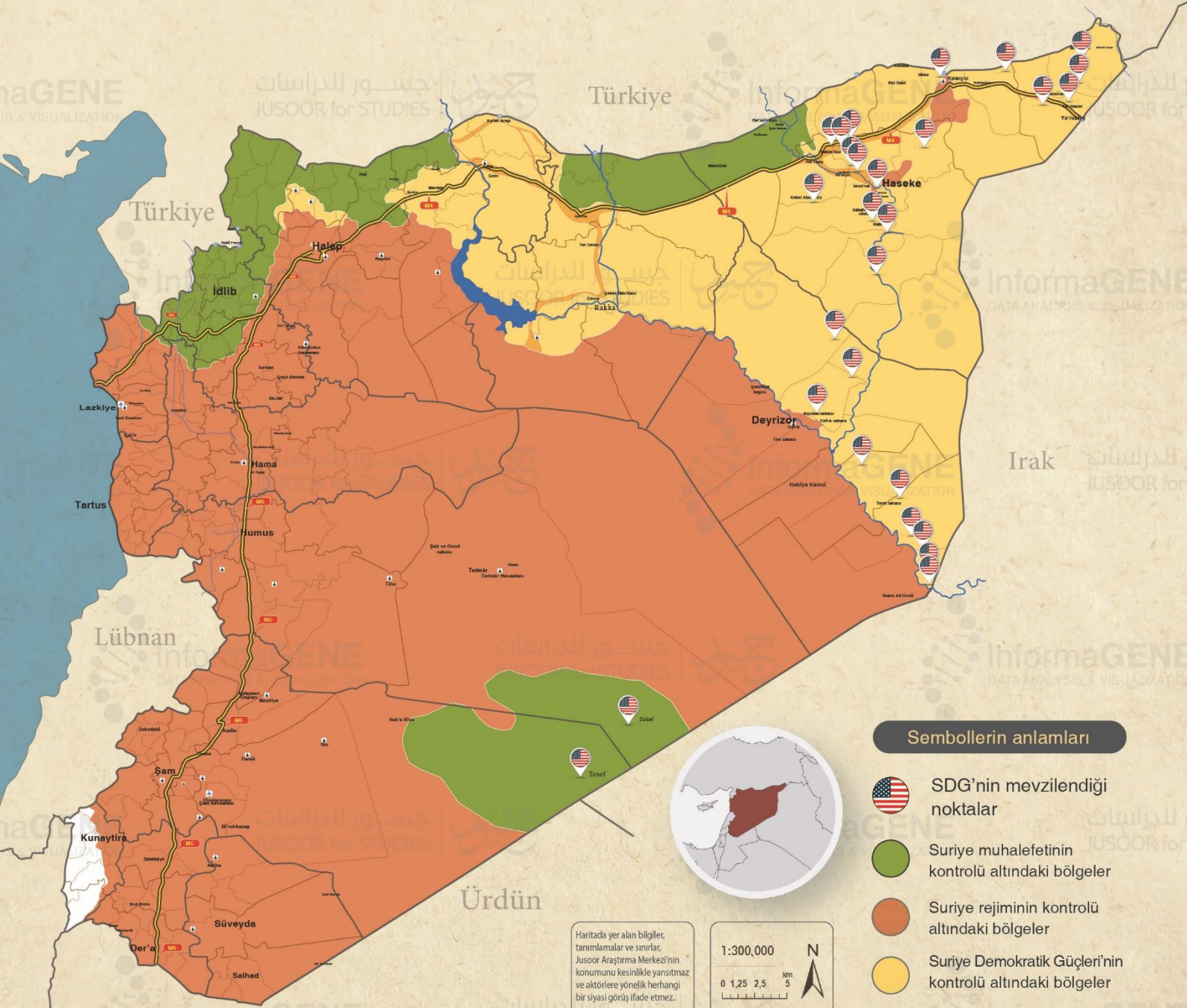
Ekim 2019’da yani iki buçuk yıldan fazla bir süre önce ABD liderliğindeki DAEŞ’e karşı Uluslararası Koalisyon güçleri, Halep ve Rakka’daki üslerinden çekildi. O dönemden bu yana koalisyon Suriye’deki askeri, operasyon ve güvenlik üsleri, gözlem, keşif ve lojistik noktalarını korudu. Toplamda 28 nokta olan bu üs ve noktalar, 3 ile şu şekilde yayılmış durumda: Haseke’de 17, Deyrizor’da 9 ve Humus’ta 2 nokta.

Uluslararası Koalisyon Güçleri’nin Suriye’nin doğusunda bu şekilde konuşlanması Rusya ve İran’ın yayılmasının önünde bir engel oluşturuyor. Ancak son dönemde bu bölgelerden geri çekilmesi, Suriye Demokratik Güçleri ile mutabakata varan Rusya’nın bölgeye gelmesi, nokta ve üs kurmasının önünü açtı. 2022’nin ilk yarısında Rusya, doğu illeri olan Deyrizor, Rakka ve Haseke’de SDG’nin kontrolü altındaki birçok bölgede, koalisyon güçleri ile koordinasyon içinde bu konuşlanmanın kapsamını ve güçlerinin hareketlerini artırmaya devam etti. Koalisyon ise 2021 yılı boyunca kendisine ait nokta ve üslerini güçlendirmeye, düzenli olarak kara ve hava yoluyla askeri ve lojistik tedarik konvoyları göndermeye devam etmişti.

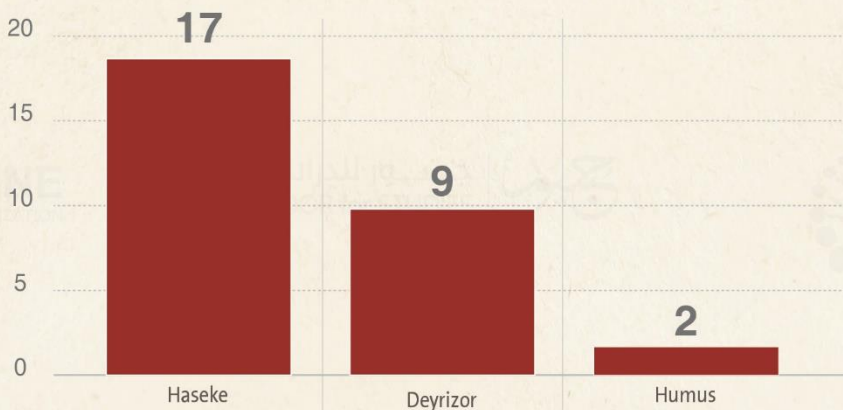
Uluslararası Koalisyon güçleri, Lafarge fabrikasındaki üssü boşaltmış olsa da Fırat’ın batısında SDG’nin kontrolündeki bölgelerin dışında gerçekleştirdiği hava indirme operasyonları sırasında güçlerini toplamak ve buradan harekete geçirmek için aralıklı olarak burayı geçici operasyon noktası olarak kullanıyor. Bu operasyonların başında DAEŞ lideri Abdullah Kardaş’ı hedef alan operasyon geliyor.

Suriye'de Uluslararası Koalisyon güçlerine ait noktaların haritası

2022 ortası

Suriye'de Uluslararası Koalisyon'a ait noktaların dağılımı

Suriye'de Uluslararası Koalisyon'a ait noktaların sayısı

28
Noktalar

2. Rusya

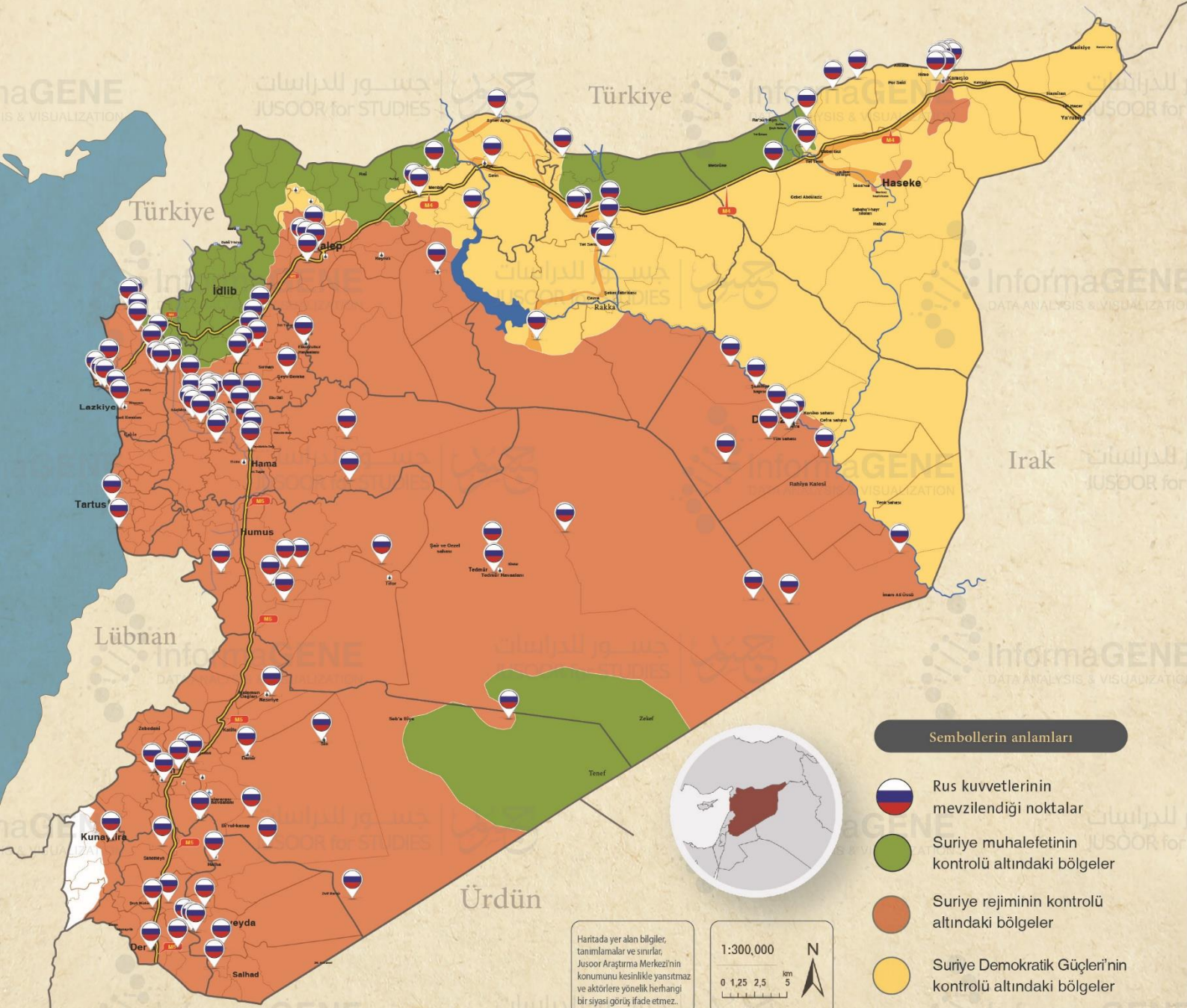
Rusya’nın Suriye’de toplamda 132 adet askeri, operasyon ve güvenlik üssü, gözlem, keşif noktası, lojistik ve güvenlik noktasına sahip. Bütün illerde bulunan noktaların dağılımı şu şekildedir: Hama’da 25, Haseke’de 14, Lazkiye’de 14, Halep’te 12, Deyrizor’da 11, İdlib’de 11, Humus’ta 9, Süveyda’da 9, Rakka’da 8, Şam kırsalında 7, Der’a’da 5, Şam’da 4, Tartus’ta 2 ve Kuneytra’da 1.

2022’nin ilk yarısında, Rus kuvvetlerinin Suriye’nin merkezindeki Hama askeri havaalanı, Halep’teki Neyrab havaalanı ve Humus’taki Mahin depoları gibi bazı ana üslerden çekildiği görüldü. Buna karşılık Rusya daha küçük ve daha az silahlı başka askeri noktalar kurdu. Bu yeniden konuşlanma, Ukrayna’daki çatışma ve Rusya’nın kuvvetlerinin görevlerinde değişiklik ilan etmesiyle ilgili olabilir. Mayıs 2022’nin sonunda Rusya Dışişleri Bakanı’nın da belirttiği gibi Rusya bu şekilde operasyonlar yerine istikrar ve güvenliği sağlamaya odaklanmak istiyor.

Rusya’nın Suriye’deki askeri varlığı İran, Türkiye ve ABD ile olan hararetli rekabetin gölgesinde stratejik hedeflerine ulaşmanın bir garantisi. Ancak askeri yayılma, siyasi kazanımlara dönüştürülmedikçe Rusya’nın çıkarlarını ve korkularını güvence altına almak için yeterli görünmüyor.

Suriye'de Rusya'ya ait noktaların haritası

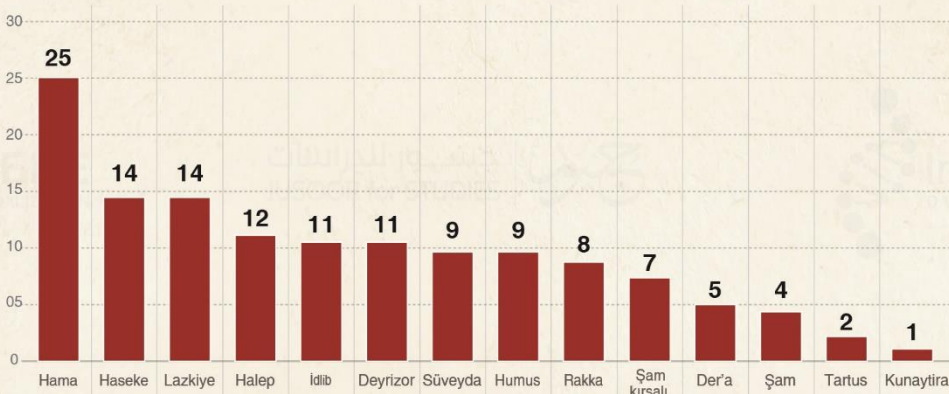
2022 ortası

Sembollerin anlamları

- Rus kuvvetlerinin mevzilendiği noktalar
- Suriye muhalefetinin kontrolü altındaki bölgeler
- Suriye rejiminin kontrolü altındaki bölgeler
- Suriye Demokratik Güçleri'nin kontrolü altındaki bölgeler

Suriye'de Rusya'ya ait noktaların dağılımı

Suriye'de Rusya'ya ait noktaların sayısı

132
Noktalar

3. Türkiye

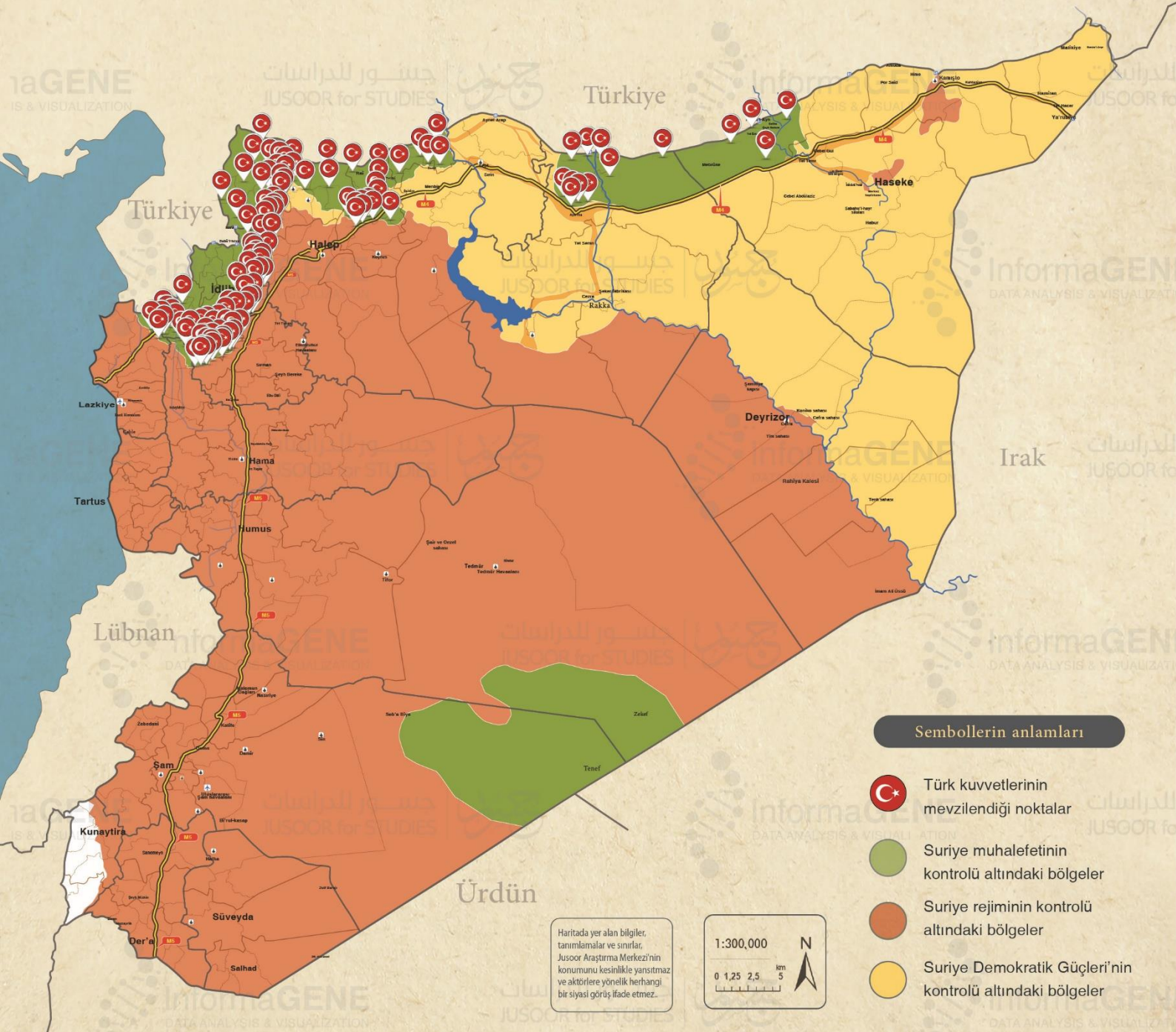
Türk kuvvetleri, 124’e ulaşan noktalarını sadece iki nokta artırdı. Türkiye’nin Suriye’de sahip olduğu askeri, operasyon ve güvenlik üsleri, gözlem, keşif, lojistik ve güvenlik noktaları 6 ilde (Halep’te 57, İdlib’de 50, Rakka’da 10, Haseke’de 4, Lazkiye’de 2 ve Hama’da 1) bulunuyor.

Türkiye’nin Suriye’nin kuzeybatısı ve ülkenin kuzeydoğusundaki gerilimi azaltma bölgelerinde askeri varlığını güçlendirmeye devam ettiği kaydediliyor. Türkiye’ye ait askeri nokta ve üsler, Suriye rejimine bağlı güçlerle temas hatları boyunca direniş veya savunma hatları haline geldi.

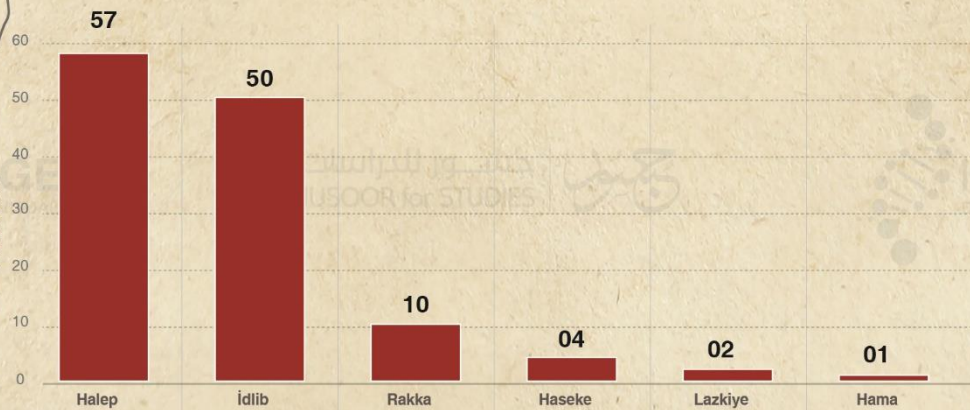
Türkiye’nin varlığı Rusya ve İran’ın muhalefetin kontrolündeki bölgelerde yayılmaya yönelik herhangi bir girişimin önünde büyük bir engel olarak görülüyor. Çünkü rejim güçleri, Türk güçleriyle doğrudan çatışmaya girmeden bu bölgelere ilerleyemiyor. 2022’nin ilk yarısında, Türkiye Suriye’nin kuzeydoğu ve batısına periyodik olarak karadan gelen askeri ve lojistik ikmal konvoyları aracılığıyla üslerini ve mevcut noktalarını güçlendirmeye devam etti.

Suriye'de Türkiye'ye ait noktaların haritası

2022 ortası

Suriye'de Türkiye'ye ait noktaların dağılımı

Suriye'de Türkiye'ye ait noktaların sayısı

124
Noktalar

4. İran

İran Suriye’de 469 adet askeri, operasyon ve güvenlik üssü, gözlem, keşif, lojistik ve güvenlik noktasına sahip. Bu noktalar 14 ilde şu şekilde dağılmış durumda: Halep’te 107, Şam kırsalında 93, Humus’ta 55, Deyrizor’da 54, Deraa’da 33, İdlib’de 25, Kuneytra’da 22, Hama’da 26, Rakka’da 14, Lazkiye’de 15, Süveyda’da 12, ve Şam’da 6, Haseke’de 6 ve Tartus’ta 1.

İran güçleri ve onlara bağlı Devrim Muhafızları ve Hizbullah gibi milislerin Suriye’deki askeri noktaların sayısını en fazla artıran güçler olduğu görülüyor. 2022’nin ilk yarısında bu güçlerin dağılım stratejisi ve mevzilerinde önemli değişiklikler meydana geldi. İran özellikle bazı bölgelerde Rusya’nın yeniden konuşlanmasından yararlandı. Bu milislere ait noktaların sayısındaki en belirgin artış da Haseke ilinde oldu. Hizbullah bu ilde çoğu asker toplama ve güvenlikte aktif olan 5 yeni nokta kurdu.

İranlı milisler Deyrizor, Rakka ve Suriye Badiyesinde de kendilerini hedef alan İsrail bombardımanından kaçmak için genelde uyguladıkları taktiği izlemeye devam etti. Bu taktik, daha fazla kamuflaj ve koruma sağlamak için büyük üs ve noktaları dağıtıp şehir ve kasaba merkezlerinden uzakta daha küçük noktalar kurmak üzerine kurulu.

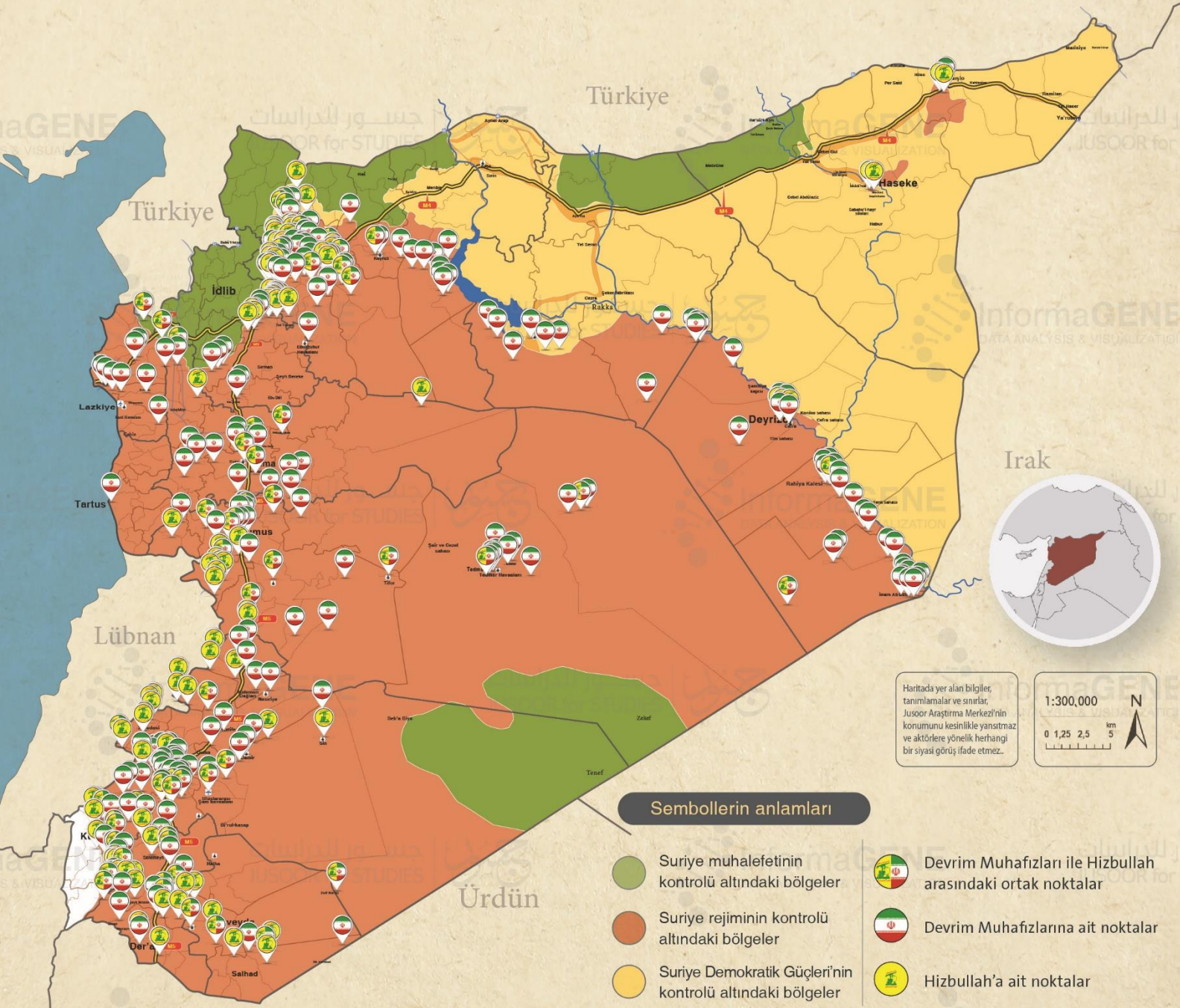
İran Suriye’deki askeri konuşlanmasının Hizbullah’a ait askeri ve lojistik tedarik hatlarını koruyacağını ve müttefiklerine askeri teknoloji transferinin maliyetlerini azaltacağını umuyor. Ayrıca Suriye’deki siyasi ve güvenlik kurumlarındaki çıkarlarını korumayı ve şu an Suriye’de uluslararası güçlerin arasında var olan gerilimden en iyi şekilde yararlanmayı hedefliyor.

Hizbullah’ın Suriye’deki askeri konuşlanması ise İran ve Lübnan’ı birbirine bağlayan kara ikmal yollarının korunmasının yanı sıra Lübnan ile Suriye arasındaki sınır şeridi boyunca Beka ve Lübnan Dağı bölgeleri için alternatif bir tedarik koridoru olarak hizmet edecek bir güvenlik kuşağının oluşturulmasını sağlıyor. Ayrıca İran ve Suriye rejiminin politikalarına destek sağlıyor.

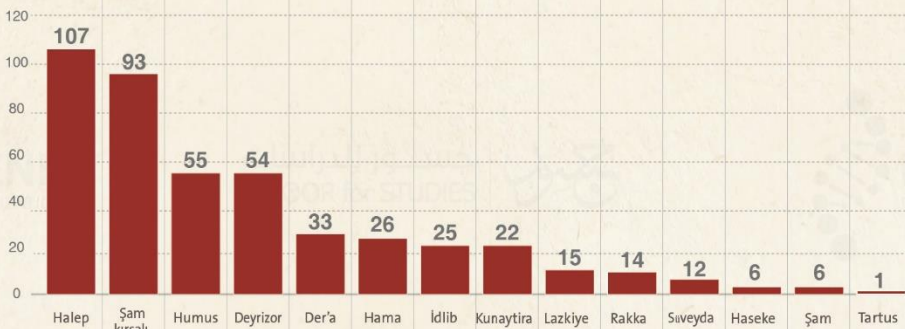
İran başta Badiye bölgeleri olmak üzere Suriye’nin tüm illerinde askeri varlığını artırmayı, Rusların geri çekilmesinden ve unsurlarının görevlerinin değiştirilmesinden faydalanmayı hedefliyor.

Suriye'de İran'a ait noktaların haritası

2022 ortası

Suriye'de İran'a ait noktaların dağılımı

Suriye'de İran'a ait noktaların sayısı:

469

Noktalar

Sonuç ve değerlendirme:

Suriye’deki dış güçlere ait askeri noktaların haritaları, Suriye’deki yabancı müdahalenin kapsamını ve yerel aktörlerin rolünü olumsuz etkileyen uluslararası çıkarların iç içe girmesini açıklamaktadır. Ayrıca 11 yıldan fazla bir süredir, bu tarafların çıkarlarını ve görüşlerini garanti eden bir konsensüs ile sonuçlanan gerçek bir uluslararası istek olmadan devam etmekte olan çatışmaya dair çözüme ulaşmanın zorluğunu göstermektedir. Bu haritalar, çatışmaya dahil olan uluslararası tarafların her birinin rolü, hedefleri ve amaçlarının ne olduğuna dair bir tasavvur oluşturmaya yardım etmektedir. Bu haritalar, bu her bir gücün askeri ve güvenlik varlığının bir haritasını çizmektedir. Zira bu varlık, herhangi bir tarafın sahip olduğu proje veya vizyonun temeli ve taşıyıcısı durumundadır.

Bu haritalar, Rusya ve İran’ın Suriye coğrafyasında daha fazla alan elde etme ve kontrol etmenin yanı sıra rejimin bu bölgeler üzerindeki kontrolünü yeniden sağlamaya yönelik sürekli ve artan isteğini göstermektedir. Bu haritalar diğer taraftan Uluslararası Koalisyon ve Türkiye’nin en azından şimdilik, her iki tarafça yürütülen terörle mücadele operasyonlarını olumsuz etkilememek ve rejim güçlerinin bu iki tarafın güçlerinin konuşlandırıldığı bölgelere geri dönmemesini sağlamak için istikrarı koruma stratejisinin ana hatlarında meydana gelen değişimleri izlemektedir. Uluslararası Koalisyon ve Türkiye, bunun için Rusya ve İran ile mutabakatlar imzalama veya muhalif gruplar ve SDG gibi yerel müttefiklere askeri ve lojistik destek vererek doğrudan ya da dolaylı askeri güç yoluyla Rusya ve İran’ın genişlemesini engellemek istiyor.

جسور

جسور للدراسات
Jusoor Araştırma Merkezi

📍 Mall of Istanbul - Ofis Plaza
2nd Kat, Ofis#3-Bařakřehir
İSTANBUL / TÜRKİYE

☎ + 90 555 056 06 66

🐦 /jusoorstudies

f /jusoorstudies

📍 /jusoorstudies

✉ info@jusoor.co

🌐 www.jusoor.co